

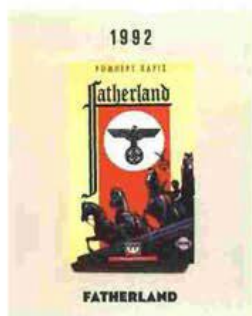
ΡΟΜΠΕΡΤ ΧΑΡΙΣ

ΤΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΝΟΣ ΕΥΦΥΟΥΣ ΑΝΤΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΩΣ ΝΑ ΓΡΑΨΕΙΣ ΕΝΑ ΜΠΛΕΣΤ ΣΕΛΕΡ

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ
ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ
ΤΟΥ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΟΣ,
Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΩΝ BLOCKBUSTERS
ΡΟΜΠΕΡΤ ΧΑΡΙΣ
ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΙ ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΤΟΥ.

ΛΗΟΤΟΝ.....RICHARD T. KELLY
ΛΗΟΛΟΣΠ.....ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΦΑΡΑΖΗ
ΡΗΟΤΟ.....JOONEY WOODWARD

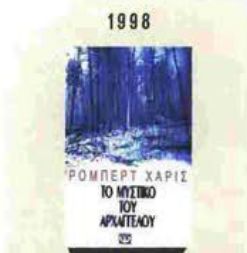
«Η έμνηνεση δεν είναι τίποτα άλλο από μια κορυφή λέξη για τις ιδέες» μου λέει ο Ρόμπερτ Χάρις με τη χαρακτηριστική αυτισμοποίησή που τον διακρίνει και αποτελεί σήμα κατατεθέν του. «Το μόνο που χρειαζόσαι είναι να έχεις μερικές ιδέες κάθε μέρα που θα σου δίνουν ώθηση για τη συνέχεια». Κάθεται δίπλα στον άνθρωπο που η *Telegraph* αποκαλεί «τον καλύτερο συγγραφέα βιβλίων θρίλερ της Βρετανίας» σε ένα πολυτελές τραπέζι στο λονδρέζικο εστιατόριο *Simpson's-in-the-Strand*, που υπήρξε κάποτε το στέκι του Καρόλου Ντίκενς και του Σερ Άρθουρ Κόναν Ντόιλ. Σκοπός μου είναι να εκμαιεύσω μερικά από τα μυστικά της γραφής του ίσως πιο ευφυούς και κορυφαίου σε πωλήσεις εν ζωή συγγραφέα. Οι ιδέες των έργων του Χάρις, παρά το γεγονός ότι ο ίδιος συνηθίζει να μιλάει γι' αυτές με αξιοζήλευτη οσμότητα και μετριοπάθεια, έχουν καταφέρει να αγγίζουν εκατομμύρια αναγνώσιες και να γράψουν με κεφαλαία γράμματα ένα νέο κεφάλαιο στο είδος του θρίλερ «Τι θα γινόταν άραγε αν οι ναζί Γερμανοί νικούσαν στον πόλεμο και γίνονταν η νέα οσούπερ δύναμη στον πλανήτη».

FATHERLAND

ΚΩΔΙΚΟΣ: ΑΙΝΙΓΜΑ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΑΡΚΑΤΕΛΙΟΥ

ΠΟΜΠΗ

Ρ.Κ.: Ποια ήταν εκείνη η στιγμή που αποφασίσατε ότι θα κάνετε τη μεγάλη μετάβαση από το μη λογοτεχνικό στο λογοτεχνικό είδος; Στο να πλάθετε δηλαδή ιστορίες με τη φαντασία σας;

Ρ.Κ.: Με το *Πωλείται Χίτλερ* χτύπησα την πόρτα στη λογοτεχνία. Με το *Fatherland* η πόρτα άνοιξε, μπήκα μέσα στο σπίτι και δε βγήκα ποτέ ξανά. Ήταν το καλοκαίρι του 1987. Ήμουν δημοσιογράφος στο BBC και ταξίδευα συχνά στη Γερμανία. Αποφάσισα να φύγω διακοπές με την τότε κοπέλα μου και νυν σύζυγό μου στη Σικελία. Ενώ κολυμπούσα στη θάλασσα, άκουσα μια παρέα Γερμανών να μιλάει και σκέφτηκα: «Πώς θα ήταν άραγε ο κόσμος αν είχαν κερδίσει οι Γερμανοί στον πόλεμο». Η ιστορία του *Fatherland* γεννήθηκε εκείνη τη στιγμή στο μυαλό μου: η Γερμανία το 1960, είκοσι χρόνια μετά τη νίκη στον πόλεμο, να αποτελεί τη μεγάλη οικονομική δύναμη της Ευρώπης.

Ρ.Κ.: Γράφατε το *Fatherland* τόσο γρήγορα όσο το εμπνευστήκατε;
Ρ.Κ.: Όχι. Μου πήρε τρία χρόνια να γράψω το χειρόγραφο και θυμάμαι ότι υπήρξαν στιγμές που ήμουν βέβαιος ότι δε θα κατάφερα ποτέ να το ολοκληρώσω. Είχα πολύ απλά την κλασική εμπειρία που έχουν όλοι όσοι γράφουν λογοτεχνικό βιβλίο για πρώτη φορά. Αφού έγραψα τις πρώτες σελίδες με ενθουσιασμό, σκιαγράφησα τους ήρωες και τους τοποθέτησα σε ένα δωμάτιο στα κεντρικά γραφεία της αστυνομίας του Βερολίνου. Ήρθε όμως η πραγματικότητα να με προσγειώσει. Σταμάτησα το γράψιμο γιατί η γυναίκα μου είχε μόλις παραιτηθεί από τη δουλειά της, είχαμε ένα παιδί, τα οικονομικά προβλήματα μας είχαν χτυπήσει την πόρτα κι εγώ είχα μια στήλη στην εφημερίδα που μου πρόσφερε τα μισά χρήματα από αυτά που είχαμε ανάγκη. Τα άλλα μισά έπρεπε να τα κερδίσω από τη συγγραφή.

Ρ.Κ.: Οπότε, συνειδητοποιήσατε ότι δεν είχατε άλλη επιλογή από το να ολοκληρώσετε το βιβλίο. Πώς τα καταφέρατε;

Ρ.Κ.: Ο ατζέντης μου μου έστειλε ένα δοκίμιο του Τζον Ίρβινγκ, στο οποίο αναφερόταν το εξής: «Όταν γράφεις ένα μυθιστόρημα, πρέπει να ξέρεις πώς θα τελειώσει προτού το ξεκινήσεις, διαφορετικά το βιβλίο είναι απάτη, ψέμα». Οι λέξεις αυτές έδωσαν νέα πνοή στο υλικό μου και στον τρόπο δουλειάς μου. Έγραψα το ένα τρίτο του *Fatherland* και το έστειλα στον ατζέντη μου. Δύο εβδομάδες μετά με ενημέρωσε ότι δώδεκα εκδότες είχαν εκφράσει ενδιαφέρον για το βιβλίο μου.

Ρ.Κ.: Η επιτυχία αυτή σας έκανε να αισθανθείτε σίγουρος με τη νέα σας ιδιότητα;

Ρ.Κ.: Βασικά ήταν μια δύσκολη περίοδος, που συνεχίστηκε με το *Κωδικός: Αίνιγμα* (1995). Η έκφραση ότι «Το δεύτερο μυθιστόρημα είναι πάντα πιο δύσκολο από το πρώτο» είναι απολύτως σωστή. Το *Fatherland* ήταν μια ιστορία που είχα στο μυαλό μου και την έγραψα χωρίς να βασίζομαι σε κάποια τεχνική ή μέθοδο. Δυστυχώς τα βάσανά μου δεν τελείωσαν με το *Κωδικός: Αίνιγμα*. Ακολούθησαν άλλα τέσσερα μυ-

θιστορήματα που αποδείχτηκαν μεγάλοι μπελάδες και τα τέσσερα.

Ρ.Κ.: Πότε αισθανθήκατε δηλαδή ότι είστε ένας πλήρως κατάρτιμένος μυθιστοριογράφος;

Ρ.Κ.: Με την *Πομπή* (2003). Αν και είχα πειστεί ότι θα ήταν η απόλυτη καταστροφή, τελικά άλλαξα γνώμη και είπα στον εαυτό μου: «ΟΚ, αυτό μπορείς να το κάνεις». Ήταν Σεπτέμβριος του 2002, είχα παρατήσει τη δημοσιογραφία και προσπαθούσα να λύσω ένα πρόβλημα που βασάνιζε το μυαλό με την ιστορία του μυθιστορήματος. Συνειδητοποίησα όμως ότι παρ' όλη αυτά ήμουν χαρούμενος. Ένιωθα πιο χαρούμενος με τα όποια προβλήματα αντιμετώπιζα με τη συγγραφή του μυθιστορήματος απ' ό,τι με την επιτυχία που τυχόν θα είχε ένα δημοσιογραφικό μου άρθρο. Ήταν σαν να προσπαθούσα να λύσω ένα παζλ και να έβρισκα ικανοποίηση στην ταλαιπωρία του να συνδέσω τα σωστά κομμάτια μεταξύ τους. Στο τέλος βέβαια όλα πήγαν καλά.

Ρ.Κ.: Πόσο σας αγχώνει το να βρείτε το σωστό ξεκίνημα της ιστορίας ενός μυθιστορήματος;

Ρ.Κ.: Ειλικρινά πιστεύω ότι το 50% της συνολικής προσπάθειας που απαιτεί η συγγραφή ενός μυθιστορήματος το πατανό στο να γράψω την πρώτη παράγραφο. Ουσιαστικά, είναι σαν να λες ένα ανέκδοτο. Το πιο σημαντικό είναι να κεντρίσεις το ενδιαφέρον των ακροατών σου από την αρχή. Άπαξ κι έχεις τη σωστή πρώτη παράγραφο – αν διαλέξεις την κατάλληλη κατάσταση και την περιγράφεις από τη σωστή οπτική γωνία – είσαι σε καλό δρόμο και αρχίζεις να διασκεδάζεις με τη διαδικασία. Είσαι πολύ τυχερός αν καταφέρεις να το πετύχεις αυτό.

Πολλά από τα βιβλία μου ξεκίνησα να τα γράφω και στην πορεία διαπίστωσα ότι κάπου αλλού ήθελα τελικά να πάει η ιστορία. Το *Fatherland* είχα σχεδιάσει να το ξεκινήσω με ένα τηλεοπτικό σόου που θα πρόβαλλε τους πρώτους ανθρώπους που προσγειώνονται στο φεγγάρι κερφώνοντας μια σβάστικα στο έδαφός του... Δεν είναι μια κακή αρχή, αλλά δεν ήταν η σωστή αρχή. Ανήκω σε ένα διαφορετικό βιβλίο. Το *Fatherland* έπρεπε να είναι ένα αστυνομικό νουάρ και όχι ένα επιστημονικής φαντασίας βιβλίο.

Το θέμα είναι ότι κανένας δε θα ξεκινήσει να λέει ένα ανέκδοτο αν δε γνωρίζει ποιο είναι το καλύτερο σημείο του. Γι' αυτό θεωρώ ότι πρέπει να είσαι εξπέρ σ' αυτό που πρόκειται να πεις προτού ξεκινήσεις να το λες. Δε χρειάζεται να πεις πολλά, γιατί καταντάει βαρετό. Πρέπει να αφήνεις τους ήρωες να σε εκπλήσσουν όταν στρογγυλεύεται ο χαρακτήρας τους και νέες δυνατότητες προκύπτουν... Είναι σαν να πετάς ανεμοπλάνο. Είσαι στον αέρα, το ταξίδι είναι ευχάριστο και ελπίζεις ότι θα καταφέρεις να το προσγειώσεις. Όμως, δεν είσαι σίγουρος σε τι είδους έδαφος θα το προσγειώσεις.

Ρ.Κ.: Όσον αφορά το τέλος, το γνωρίζετε εξαρχής ή εκπλήσατε τον εαυτό σας όταν φτάνετε στην τελευταία σελίδα;

Ο Ρόμπερτ Χάρις και η Οθόνη

Τέσσερα βιβλία του έχουν μεταφερθεί στον κινηματογράφο: *Fatherland* (Η γη των πατέρων μας, 1994), *Enigma* (Κωδικός Ανίχνευση, 2001), *Archangel* (Εθνικά μυστικά, 2005), *The Ghost* (Αόρατος συγγραφέας, 2010). Επίσης, η μίνι σειρά *Selling Hitler* (1991) βασίστηκε στο ομώνυμο βιβλίο του.

Ρ.Χ.: Δεν είχα ιδέα για την τελική ανατροπή στο *The Ghost* (2007) μέχρι που την ανακάλυψα γράφοντας. Όπως και για την ανατροπή στο *Conclave*. Δεν ήμουν σίγουρος ότι είχα το σθένος να τη γράψω ακόμη και λίγο πριν από την τελευταία σελίδα. Πίστευα ότι υπάρχει πιο συμβατικός τρόπος για να ολοκληρώσω την ιστορία και νόμιζα ότι αυτόν θα ακολουθούσα. Αντιθέτως, όμως...

Ρ.Χ.: Οι πρωταγωνιστές των βιβλίων σας είναι συχνά μπλεγμένοι άντρες. Όπως, για παράδειγμα, ο ναζί αστυνομικός με την ανήσυχη συνείδηση στο *Fatherland* ή ο εξυπνος, αλλά νευρωτικός κωδικοπλάστης στο *Κωδικός Ανίχνευση*. Έχετε ανάγκη να βρίσκετε πάντα ένα κομμάτι του χαρακτήρα σας στους ήρωες;

Ρ.Χ.: Δεν υπάρχει συγγραφέας που να μη γράφει για τον εαυτό του και για όσα τον απασχολούν. Αυτό που μου αρέσει είναι οι ήρωές μου να είναι γεμάτοι αμφιβολίες και αντιθέσεις. Δεν είναι του γούστου μου οι μάτσο ήρωες. Όμως, η δουλειά μου ως μυθιστοριογράφου είναι να προσπαθώ να μπαίνω μέσα στο μυαλό ανθρώπων που δεν έχουν καμία σχέση μ' εμένα, όπως είναι ένας Ρωμαιογεροϋσιαστής ή ένας Γάλλος στρατιωτικός ή ένας κωδικοπλάστης. Στο *Conclave* ήμουν σίγουρος ότι ο πιο ενδιαφέρων χαρακτήρας θα ήταν ο κοσμήτορας του Κολεγίου των Καρδινάλιων, ένας ηλικιωμένος άγαμος που αρμοδιότητά του ήταν να τρέξει τις παπικές εκλογές. Το να τρυπώσω στο μυαλό αυτού του άντρα ήταν πρόκληση.

Ρ.Χ.: Είναι ζωτικής σημασίας για σας να συμπαθήσουν οι αναγνώστες τους πρωταγωνιστικούς ήρωες;

Ρ.Χ.: Αν ο αναγνώστης είναι διατεθειμένος να περάσει χρόνο μαζί του, πρέπει αν μη τι άλλο να του φανούν συμπαθείς. Το μοναδικό βιβλίο μου που έχει μια κάπως κεντρική αντιπαθητική φιγούρα είναι το *The Fear Index* (2011). Αυτό δεν άρεσε σε πολλούς αναγνώστες και ήταν εμφανές. Δεν ήταν όμως μοχθηρός, απλά ήταν πολύ διαφορετικός από όλους μας. Άλλωστε, μην ξεχνάτε ότι το *The Fear Index* ξεκίνησε ως μια απόπειρά μου να γράψω ξανά την ιστορία του Φρανκενστάιν και ο Βίκτορ Φρανκενστάιν δεν είναι επίσης ένας συμπαθής ήρωας. Το βιβλίο του όμως παραμένει επιτυχημένο.

Ρ.Χ.: Η ιστορία του *The Fear Index* δεδιπλώνεται μέσα σε 24 ώρες, ακόμη λιγότερες απ' ό,τι του *Conclave*. Τόσο στο *Fatherland* όσο και στο *Κωδικός Ανίχνευση* η δράση εξελίσσεται μέσα σε μόλις τέσσερις ημέρες. Είναι αυτός ο ρυθμός σημαντικός για σας;

Ρ.Χ.: Ναι, η συμβουλή μου σε ένα συγγραφέα θρίλερ είναι να επιλέξει ένα σφιχτό χρονοδιάγραμμα και μετά να το μειώσει σβίνοντας, ότι είναι περιττό. Βέβαια, αυτός είναι ένας κανόνας που δεν ακολουθώ πάντα. Για παράδειγμα, η τριλογία του Κικέρωνα διαρκεί 25 χρόνια. Το ιδανικό, πάντως, θα ήταν να γράψω ένα βιβλίο που η πλοκή του να εκτυλίσσεται σχεδόν σε πραγματικό χρόνο.

Ρ.Χ.: Πλέον γράφετε ένα μυθιστόρημα το χρόνο. Ακολουθείτε με υπάθεια κάποιο συγκεκριμένο πρόγραμμα ή είστε πιο χαλαρός όσον αφορά τη διαδικασία συγγραφής;

Ρ.Χ.: Δεν μπορώ να καταλάβω πώς μπορούν ορισμένοι συγγραφείς να γράφουν μες στη νύχτα. Προσωπικά, εκείνες τις ώρες είμαι απλά εξαντλημένος. Ξυπνάω νωρίς το πρωί και ξεκινάω διαβάζοντας στα

γρήγορα, ότι έχω γράψει μέχρι τότε. Φροντίζω το μεσημέρι να τελειώνω με το γράψιμο και μετά να κάνω άλλα πράγματα. Παρ' ό' αυτά, πιστεύω κι εγώ σ' αυτό που έχει πει ο Στίβεν Κινγκ για την αξία του να γράφεις χωρίς το πρωί, όταν το μυαλό σου, ενώ είναι ξύπνιο, βρίσκεται ακόμα σε φάση ύπνου. Τότε είναι που είσαι πρόθυμος να εμπιστευτείς το υποσυνείδητό σου και να αφήσεις τις σκέψεις που έκανες το προηγούμενο βράδυ να σε απασχολήσουν ξανά για λίγα λεπτά.

Ρ.Χ.: Ένα πράγμα που συνήθως επισημαίνεται στους ανερχόμενους συγγραφείς είναι να ξεφορτώνονται ότι τους ταλαιπωρεί, δηλαδή «να σκοτώνουν τα παιδιά τους» στην καθομιλουμένη. Είστε κι εσείς τόσο αδιस्ताκτος;

Ρ.Χ.: Βασικά, ο νούμερο ένα κανόνας μου είναι:

«Ποτέ μην πετάς τίποτα». Αυτό που έχω μάθει είναι ότι το υλικό μπορεί να επανέλθει και να χρησιμοποιηθεί κάποια άλλη στιγμή, χρόνια μετά. Ύστερα από το *Μυστικό του αρχάγγελου* το 1998 υπήρξε ένα κενό πέντε ετών στη συγγραφική μου δουλειά, κατά το οποίο είχα πολλές ιδέες, τις οποίες όμως εγκατέλειψα μετά από ένα χρόνο περίπου. Μία εξ αυτών ήταν να γράψω ένα έργο για ένα συγγραφέα-φάντασμα και ένα αχρείο άτομο, αλλά κάτι δε μου πήγαινε καλά. Μερικά χρόνια μετά άκουσα στο ραδιόφωνο ότι ο Τόνι Μπλερ ίσως αναγκαστεί να ζήσει στην Αμερική στην περίπτωση που κατηγορηθεί για εγκλήματα πολέμου. Και τότε ξαφνικά η παλιά μου ιδέα ανασύρθηκε στην επιφάνεια: ένας ανήθικος συγγραφέας-φάντασμα προσλαμβάνεται για να εισέλθει σε έναν κόσμο τρελών, διεφθαρμένων και εμμονικών με την εξουσία ανθρώπων. Λάτρεψα τη συγγραφή του *The Ghost*. Ήταν η πιο εύκολη απ' όλα τα βιβλία μου. Μου πήρε μόλις τρεις μήνες. 14

2006

IMPERIUM

2007

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

2009

Η ΣΥΝΗΜΟΣΙΑ

2013

Ο ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΣ